

Esimene pääsukene

Hea lugeja, mul on au Reformierakonna poolt tervitada Sind, ning öelda, et tegu on meie kõige esimese katsetusega hakata välja andma lehte, mis oleks suunatud otse kõigile inimestele Lääne-Eestis. Reformierakond on Eestis tegev olnud viimased 14 aastat, meie eelkäija ELDP alustas veel varem. Eesti juhtimisse oleme selle ajaga saanud anda kaaluka panuse. Ja ma ei häbene öelda, et ehkki kaugeltki kõik ei ole nii nagu tahame, on päris paljud asjad saanud tehtud just meie poolt või meiega koos.

Vanemahüvitis meenub mulle alati esimesena. Mis seal salata, olen ka ise ilmselt sellest kasu saanud. Tulumaksu alandamine. Sellest oleme kõik kasu saanud. Olgu öeldud, et aastal 2008 on tulumaks 21%, mis võrreldes mitme aasta taguse 26 %ga on kõva sõna. Ja aastal 2011 on ta 18%. Sellest võivad kõik töötajad, kes saavad oma teenitu üle ise otsustada.

Me oleme lubanud pensioni kahekordseks tõsta ja see saab tehtud tänases koalitsioonis Isamaa ja Res Publica Liidu ning Sotsiaaldemokraatidega. Ja on veel palju asju, mis saavad tehtud – olgu selleks isapuhkus või väärtpaberitesse investeeritava raha tulumaksust vabastamine.

Reformierakonna ideoloogia on üsna selge – meie usume inimeste võimesse ise otsustada. Otsustada nii oma asjade, mõtete kui teenitu üle.

Eesti Teataja hakkab kord kuus tooma Sinuni arvamusi Eestist ja uudiseid Lääne-Eestist. Meie eesmärgiks on tulla inimesele vahetumalt lähemale, kui see vaid suurte lehtede vahendusel tihti võimalik on. Eeskätt on see mõeldud just meie kohalike tegevuste kajastamiseks.

Seega – lugege ja siis vaielge, kiitke või pahandage – kirjutage meile ja oma saadikutele, sest vaid nii sünnib see poliitika ja sellised otsused, mida ootate. Luban, et paremad ettepanekud võtame alati arvesse ja viime ellu.

Kristen Michal

Aktuaalne

Lk 2 Eesti majandus edeneb rahulikult ja jõudsalt

Kohalik elu

Lk 3 Saaremaal Eesti odavamad bussipiletid

Parlamendis

Lk 4 Tulumaks jääb Eesti konkurentsivõimeliseks

Huvitavat lugemist

Lk 7 Kärkla kehastub kohvikupealinnaks

FOTO:

Peaminister Andrus Ansip pensionäridega kohtumas.

Elu paraneb kõigil

Peaminister Andrus Ansipi kinnitusel on valitsusliidu üheks peamiseks eesmärgiks saavutada Eesti rahvas-tiku positiivne iive. Seda sündimuse kasvu, keskmise eluea pikendamise ja elukvaliteedi tõstmise teel.

Vanemahüvitise nelja aasta tagune sisseseadmine, selle kestvuse pikendamine lapse 1,5 aastaseks saamiseni ning kehavälise viljastamise toetamine loovad turvatunde, et peredesse sünniks üha rohkem lapsi.

Lapsed on meie tulevik; vanavanemad järjepidevuse, traditsioonide ja tarkuse kandjad. Nii tänaste kui homsete eakate kindlustunnet tõs-

tab sel aastal uuenenud pensionisüsteem ning pensionide tõus. Ametisoleva Riigikogu koosseisu esimene eelnõu tõstis pensioni baasosa möödunud aasta 1. juulist erakorraliselt 250 krooni võrra ning sügisel sai seaduseks pensionide rehkendamise uus valem, mille järgi kasvab pension igal aastal just nii palju kui maksimaalselt võimalik.

Raha pole peamine

Käesoleva aasta 1. aprillist tõusid pensionid keskmiselt 21,6% (eelmise aasta samal ajal 12,2%) ja vaatamata sellele aasta suhteliselt kõrgetele inflatsiooninumbritele, peaks pensionitõusu läbi pensionäride reaalse ostujõud suurenema 14%.

Ja kuigi raha on oluline, pole see peamine. "Jõukus on vahend, mis võimaldab elukvaliteeti tõsta ja seeläbi keskmist eluiga pikendada. Re-

Oluline teada!

Esimesest aprillist tõusis Eestis pension keskmiselt 21,6 protsenti. Keskmine pension tõusis ligi 800 krooni võrra, ulatudes nüüd 4560 kroonini. Enne käesoleva aasta esimese aprilli pensionide indekseerimist oli see 3769 krooni. Eesti keskmine pensionistaaž on 44 aastat.

formierakond on alati leidnud, et parim sotsiaalpoliitika on tugev majanduspoliitika," ütles peaminister Andrus Ansip.

Eakad saavad edust osa

Meil on läinud hästi – keskmine palk tõusis möödunud aastal 20%, ka sotsiaalmaksu laekus võrreldes 2006. aastaga 25% rohkem. Andrus Ansipi kinnitusel sai sellest edust teenitult

Kommentaari

Zoja Türk, pensionär Pärnu-Jaagupist

"Olen valitsusele südamest tänulik, ja arvan, et sellest suurest pensionitõusust peaks rohkemgi rääkima. Millegipärast on nii, et häid asju võetakse loomulikuna. Nii suurt pensionitõusu pole varem kunagi olnud. Pensionäridel on soodustusi päris palju teisigi: bussisõit, teatripiletid ja meie kandis ka maamaksusoodustus."

osa ka meie vanem põlvkond, kellel polnud võimalik aktiivse töөлukäimise ajal jõukust koguda. Nimetagem seda kas või võla lunastamiseks, sest tänu tänastele eakatele saame meie vabas ja turumajanduslikus Eestis elada ja töötada.

ET

Juhtkiri

Hoolida oma riigist

Demokraatliku riigi üheks tunnuseks on vabadel valimistel ametisse pandav esinduskogu, kes otsustab, kuidas asjad riigis käivad, milliste reeglite järgis seal elatakse. See kogu võtab vastu seadused, paneb paika valitsuse, otsustab vähemad põhimõttelised otsustamist vajavad küsimused. Et vabas riigis on kodanikud erinevad, saab erinevate ilmavaadete väljendajaks ka parlament. Koos otsustamise vajadus lihviv maha teravad nurgad ning viib enamasti parimate otsustusteni.

Riigikogu vajab muutusi

Kriitikat ei vabasta seda esinduskogu keegi. Pigem vastupidi: vaba kriitika võimulolijate aadressil on demokraatliku riigi üks olulisi alustalasid. Kriitika Eesti Riigikogu aadressil, kus üksikute kiivas tegusid üldistatakse parlamendile tervikuna, on viimaste aastatel olnud moes. Ühiskond näib ootavat jõulist parlamendireformi.

Üks selle reformi võimalik kava pakuti tänava jürikuul välja. Parlamendisaidikute arv võiks väheneda viiendiku võrra (seda soovitas juba Lennart Meri), Riigikogu komisjonide struktuur muutuda, side valijatega muutuda veelgi tihedamaks. Ent reformimisel on piirid. Läti näide, kus seadustamisel on võimalus, et populistliku kampaaniaga võib parlamendi laiali saata, on hoiatav eeskuj, mis võib viia demokraatia kadumiseni.

Eesti Teataja on rõõmuga märganud, et sellel kevadel on Eesti ajalehtede toon muutunud vastutustundlikumaks ja hoolivamaks. Kirumist on vähem, sisukaid arutlusi rohkem. Märkimisväärne on seegi, et ajalehtede internetiküljed on ise hakanud piirama anonüümsete öelutsevate kommentaaride levikut.

Loodus prügivabaks

Sellel kevadel saab teoks märkimisväärne kodanikualgatus. 3. mail soovitakse kokku korjata kõik see prügi, mis aastatega metsa alla ja mujalegi avalikku ruumi laiali tassitud on. Usutavasti saab siit alguse laiem suhtumise muutumine. Oleme uhked oma riigi üle, ei lagasta seda ning ei salli, kui lagastatakse. Märkimisväärne on prügikoristuspäev veel seepärast, et mõte Eesti puhtaks teha sündis mitte valitsuse korraldusega, vaid aktiivsete inimeste ettevõtlikkuse tulemusena alt-poolt. Kodanikuühiskonnas, kus kõik vastutavad oma tegude eest, on loomulik, et hoolitakse sellest, mis enda ümber toimub, mitte ei otsita vingus näoga süüdlasi.

Majandusest. Ilma paanikata

FOTO: PRESSIFOTO

Andrus Ansip, Eesti Vabariigi peaminister

Rasked ajad majanduses ei pea ilmtingimata inimestes paanikat põhjustama.

Præguste eelarve kärpete kontekstis tundub mõistlik keskenduda Eesti majandusolukorrale üldisemalt. Eesti majanduskasvu aeglustumine oli ja on meie avatud majanduse hea tervise huvides mitte ainult kasulik, vaid ka vajalik. Kasvu aeglustumise faasis muutub konkurents tihedamaks, alaneb palgasurve ja paratamatult pingestub ka tööturg. Kuid ka see on pikas perspektiivis tulemuslik, sest muutunud olud sunnivad inimesi lahendusi otsima. Üks lahendustest on kindlasti enesetäiendamine. Hiljuti ilmunud inimarengu aruanne juhhib Eesti puhul väga selgelt tähelepanu sellele, et Eestis ei osale inimesed elukestvas õppes sel määral, nagu ühele innovatiivsele ja edasipürgivale riigile kohane oleks. Meil ei ole võimalik võrrelda oma inimeste osalust ümberõppes näiteks samasuguse näitajaga Rootsis või Taanis, me lihtsalt ei mahu pildile. Elukestvas õppes osalemine ja täiendõpe pole eraldiseisva küsimusena vaadeldavad, vaid kogu ülejäänud institutsionaalne raamistik, sh ka töölepinguseadus peab seda toetama.

Säästmine on võtmesõna

Umbes aasta tagasi olime tunnista-jaiks debattidele, kus kutsuti üles valitsust ja Eesti Panka ülitõsiselt koostama n-ö rahvusliku kriisi programmi, et parandada jooksevkonto defitsiiti, tõkestada odava laenu-rahakanaliseerimist põhjendamatusse eratarbimisse, soodustama säästmist ja

Eesti majanduse arengumootoriks saavad tulevikus eksport ja tootmise arendamine, mitte sisetarbimine.

vältima suurt kulutamist. Tegema midagi, et tõkestada ülekuumenenud kinnisvaraturgu. Ka tookord soovitas valitsus võtta asja rahulikult, sest me uskusime Eesti avatud majanduse võimesse kohaneda.

Täna on suur osa Eesti makromajanduslikest näitajatest paremad kui eelmisel aastal, peetagu seda siis liigoptimistlikuks lähenemiseks või mitte. Majanduskasvu tublisti kergitanud kinnisvarasektori maruline areng ei saanud kesta igavesti. Nüüdseks on kinnisvarabuum vaibunud ning sisenõudlus oluliselt vähenenud. See, et majanduskasvu veab laenu-rahah põhineva sisetarbimise asemel eksport, sisendab lootust, et meie majandus kohaneb muutunud oludega kiiresti. Optimismi kahandab aga teadmine, et majandus jahtub ka meie põhilistel eksporditurgudel ja see võib omakorda kaasa tuua väiksema nõudluse meie kaupade järele. Paratamatult mõjutab väljaspool meie riigi piire toimuv ka meie

majandust. Kuid me oleme ikka osanud muutuvaid olusid oma majanduse arendamiseks ära kasutada. Ma usun meie riiki ja meie majandusse. Valitsus ei tohi asuda paniköörde etteotsa.

Probleem oli teada

Nii avalik kui erasektor peavad otsima lahendusi Eesti majandusele hädatarvilikele struktuursetele muutustele. Valitsus ja Riigikogu on asunud eelarveaasta tasakaaluliseks lõpetama

Kuigi Eestis majanduskasv jaheneb, unistab iga Euroopa riigi juht just sellisest majanduskasvust.

miseks kulutusi 3,1 miljardi krooni ulatuses kärpima. Kindlasti on mõistlik külmutada valitsussektori palgafond, mis tähendab seda, et järgnevatel aastatel peaks palkade tõstmise

ne olema võimalik ainult vakantsete koosseisude koondamise arvelt. Ouline on hoiduda kulude kärpimisel kampaanialikkusest ja kärbe ei tohiks kujuneda 1999. aastaga sarnaselt vaid kosmeetiliseks, mil eelarve aasta lõpetati rekordilise 3,7-protsendilise defitsiidiga. Eelarvekärped peavad soodustama majanduse arengut, mitte selle tulevikku ohtu seadma.

Kokkuvõtvalt – me olime eelmisel aastal väga hästi teadlikud, et Eesti majanduskasv ei saanud jätkuda senise kiirusega ja pidigi aeglustuma – rohkem või vähem piisavas ulatuses sellega arvestati ja 2008. aasta eelarve koostati läbi aegade suurima ülejäägiga. Prognoosid on ikka tõenäosuslikud ning majandusprognooside realiseerumise tõenäosus on väiksem majandustsükli pöördumise aegadel. Majandus jahtub kiiremini, kui ükski 2007. aasta septembris-novembris avaldatud prognoos ette nägi. See eksimine ei ole ei patt ega kuritegu. **ETI**

Kuressaares hoitakse linn korras ja puhas

FOTO: SCANPIX

Teede, tänavate, parkide ja kalmistute korrashoid on omavalitsuse ülesanne. Seda tehakse reeglina vähempakkumiste korraldamise kaudu ja sõlmitakse mitmeaastased lepingud, räägib Anton Teras Saaremaalt.

Kuressaare linn oli avaliku ruumi hooldusteenust tellinud üle kümne aasta, aga rahul pole selle teenusega olnud kunagi. Otsi erinevaid variante ja räägiti läbi teenusepakkujatega, kuid tulemusi ei tulnud. Teenusepakkujate huvi oli võimalikult odavalt läbi ajada.

"Tekkisid isegi kurioosumid, kus talviste suurte lumesadude ajal oli lumetõrje tegemise asemel tänavate hooldusfirmal kasulikum maksta linnavalitsusele trahvi, sest see oli väiksem kui korrallikuks lumetõrjeks vajalikud kulutused," lausub Teras.

Lõpuks enam muud ei aidanud kui

Kuressaare tänavapildis näeb nii maitsekalt uut ja stiilset kui korras vana.

2006. a detsembris loodi linnaettevõtte Kuressaare Linnamajandus, mille ülesanneteks teede ja tänavate ning kalmistu ja parkide-haljasalade korrashoid. Selline valik polnud küll päris kooskõlas põhimõttega, et vaba turg ja konkurents on head regulaatorid, kuid vanaviisi jätkamine tähendanuks

"surnud lehma" eest edasi maksmist. Täna on Kuressaare Linnamajandus tööotanud natuke üle aasta ja võib öelda, et tehtud otsus oli õige. On soetatud kaasaeget hooldustehnikat ja multifunktsionaalseid masinaid. Varasem suuremahuline käsitöö on asendatud mehhanismide töö-

ga. Iga-aastane investeeringute (soetatud tehnika liisingmaksete) maht on 1-2 miljonit krooni ja võiks olla suuremgi, kui rahakott lubaks.

Vähemaks on jäänud paberimajandust ehk bürokraatiat, mis tellija ja teenusepakkuja vahel liikus. Otsustamine on muutunud operatiivseks. **ETI**

Saaremaal on bussipilet üks Eesti odavamaid

Kodanike peamine mure seoses Saare maakonna bussiliiklusega on see, et maakonnaliine kärbitakse eelarveliste vahendite vähesuse tõttu ja liikumisvõimalused kahanevad oluliselt. Miks selline olukord on tekkinud, analüüsib Saare maavalitsuse majandusosakonna juhataja Mika Männik.

Maakonna bussiliiklust korraldatakse maavalitsuse ja riigihanke võitnud vedaja vahel sõlmitud avaliku teenindamise lepingu alusel. Lepingus on fikseeritud ühe liinikilomeetri läbisõiduhind, mis kaetakse ühelt poolt piletituluga ja omavalitsuste eraldatavate toetustega õpilastele ja pensionäridele ning teiselt poolt riikliku toetusega. Liinikilomeetri läbisõiduhind koosneb väga paljust osadest, milleks näiteks on kütus, määrdeained, remont, tööjõukulu, kummid, administratiivkulud jne. Kui mõni nendest kuluartiklist suureneb, on leping sisuliselt lõhki ja maavalitsus alustab kulutuste katmise osas vedajaga läbirääkimisi.

Kütuse hind teeb korrekture

Saare maakonnas on vedaja siiani aastast läbi sõitnud umbes 1,9 miljonit liinikilomeetrit. Täna, plahvatuslikult arenevas keskkonnas on selline liinikilomeetrite arv ääretult hinnatundlik. Näiteks viimane diiselkütuse hinnatõus tekitas meievahelises lepingus 650 000 krooni defitsiiti. Kuna riigieel-

FOTO: ERAKOGU

Mika Männik on mures Saare maakonna bussiliikluse võimaluste kahanemise pärast.

arvelisi vahendeid samavõrra suurendada ei saa, jääb üle kärpida liinikilomeetreid või tõsta piletihinda.

Probleemide leevendamiseks on Saare maavalitsus ette võtnud mitmeid samme. Esiteks, oleme välja kuulutanud riigihanke avaliku liiniveo uuringuks. Eesmärgiks on välja selgitada maakonna elanike tegelikud sõiduvajadused ja võimalikult vähete liinikilomeetritega rahuldada võimalikult paljude elanike liikumisvajadusi.

Täituvust tuleb silmas pidada

Teiseks, oleme välja kuulutanud riigihanke, kus oleme võimalikele pak-

kujatele ette andnud statistika liinide täitumise kohta eelnevatel aastatel, mille alusel saavad nad bussiliinidele pakkuda proportsionaalse suu-

Kuna riigieelarvelisi vahendeid samavõrra suurendada ei saa, jääb üle kärpida liinikilomeetreid või tõsta piletihinda.

rusega busse. See alandaks liinikilomeetri läbisõiduhinda. Liinil, kus maksimaalselt sõidab ühekorraga 12 inimest, peab olema ka 12kohaline

buss. Täna ei ole Saaremaal harv selline vaatepilt kus liinil sõidab 50kohaline buss, milles on 2-3 reisijat.

Kolmandaks, oleme andnud omavalitsusjuhtidele täieliku ülevaate olukorrast ja maavalitsuse võimalustest ning kutsunud neid koostööle leidmaks ühiseid lahendusi võimalikult hea bussiliikluse säilitamiseks. Omavalitsused on koostööd lubanud.

Ning lõpuks ei saa ka mainimata jätta, et maavalitsuse meeskonna tubli töö ja vedajaga pingeliste läbirääkimiste ning kompromisside tulemusena oleme suutnud hoida ühte madalamat liinikilomeetri läbisõiduhinda vabariigis. **ET**

Lühidalt

Läänemaa iive oli üle aastate korraks positiivne

Veebruarikuu iive oli Läänemaal üle hulga aja positiivne, rahvastik aga väheneb endiselt.

"Mina ei mäleta oma tööstajast positiivset iivet," ütles Merike Nuudi, kes on Lääne maavalitsuse perekonnaseisuosakonna juhatajana töötanud üle kümne aasta.

Veebruaris registreeriti Läänemaal 27 sündi ja 19 surma, nii et sündide arv ületas surmasid kaheksa võrra.

Jaauarist märtsini on iive olnud positiivne kolmes omavalitsuses – Ridasal (üheksa sündi ja seitse surma), Haapsalus (32 sündi ja 29 surma) ning Martnas (neli sündi, mitte ühtegi surma).

"Mõni vald on ka nullis; Nõva ja Vormsi on nii väikesed kogukonnad, et seal ei juhtugi suurt midagi," märkis Nuudi.

Märtsis jäi Läänemaal sündide arv taas surmadele alla, kuid see on sel aastal siiski suurem kui mullu. Märtsis registreeriti 20 sündi ja 22 surma.

Esimese kvartali Läänemaa iive on kokkuvõttes negatiivne. Aasta algusest saadik on registreeritud 67 sündi ja 74 surma. Mullusega võrreldes on see aga parem näitaja. 2007. aasta esimeses kvartalis registreeriti 59 sündi ja 110 surma.

Lääne Elu

FOTO: REFORMIERAKOND

Lauri Luik

Läänemaa investeerib elanike heaolusse

Reformierakonna fraktsioonis Riigikogu koosseisu kuuluv Lauri Luik seisab eelkõige Hiiu-, Lääne- ja Saaremaa ringkonna valijate huvide eest Riigikogu kultuurikomisjoni liikmena. "Läänemaale oleme aastatel 2006 ja 2007 toonud investeringuid üle 2,2 miljoni krooni," selgitab Luik. See tähendab uusi mänguväljakuid Kullamaal ja valmivaid külalplate Ridasal ja Nõval.

"Hea meel on selle üle, et Haapsalu spordihoone vajalikeks remonttöödeks oleme saanud ligi 1,5 miljonit krooni. Haapsalu Wiedemanni Gümnaasiumi remonti investeerisime 400 000 krooni," ei ole Luige sõnul Haapsalus ära unustatud ka haridust ja sportimisvõimalusi.

2008. aasta riigieelarvest suudeti aga Läänemaale veelgi suuremad summad investeerimiseks saada.

"Meil õnnestus Läänemaale tuua 3 miljonit krooni investeringuraha," on Luik rahul. "Ühes tublide inimestega kohalikes omavalitsustes oleme rajamas Haapsalu linna algkooli hoovi spordi- ja mängukompleksi, Kullamaale uusi mänguplatse, Linnamäe põhikoolile korvpalliväljakut ning Ristile jalgpallistaadionit," selgitab Luik, kes kultuurikomisjoni liikmena ei ole ära unustanud ka oma otsest tegevusvaldkonda. Kultuuri edendamiseks suunati Läänemaal vajalikud vahendid Lihula kultuurimaja katuse renoveerimiseks ning Taebla valla Kuliste aasa korrastamiseks.

Tammiste Arendamise Selts vajab abikätt

Pärnumaal Tammistes on alates veebruarist olemas MTÜ Tammiste Arendamise Selts, mille eesmärgiks on Tammiste elanike eest seismine. Seltsi tegemisi tutvustavad Allan Kannel, Valdis Podžuks, Enn Kaljo ja Tarmo Tappo.

Praegu on Tammistel ridamisi probleeme: keset asumit on Pärnu-Paide maantee, mille ümberehituse jaoks ei suudeta juba mitu aastat korralikku projekti teha. Ramboll Eesti AS tegi projekti valmis, kuid see ei haakunud inimeste soovide ja vajadustega.

Uuel Pärnu Teedevalitsuse ja Sauga valla pakutud lahendusel on elanike vajadustega arvestatud. Näiteks pole kinni pandud peateele suubuvaid väljasõite. Tegu saab olema linnatüüpi asulaga, kus peatee on tänav, mitte maantee. Siia plaanitakse nüüd 3 m laiused kõnniteed ja ülekäigukohtadesse tehakse saarekesed ja valgustus saab asuma kõnniteede välisservas.

FOTO: SCANPIX

Tammistel on peale kella kolme bussiliiklus olematu.

Enne ehituse alustamist soovime, et Tammiste asulas kehtestataks 50 km/h kiirusepiirang. Praegu on väga ohtlik lastel koolibussile minna, kui autod kihutavad 70-100 km/h. Kiirusepiiranguga oli ka vald nõus. Üks inimene on auto alla juba jäänud ja rohkem sellist hinda me ei taha maksta.

Arengukava ootab

Seltsil on kavas kutsuda kokku suu-rem, tervet küla ja tema uusasustusi haarav rahvakoosolek, et alustada

Tammiste arengukava koostamist. Arengukava peaks ette nägema Tammiste tervikliku arengu. Tammistel ei ole lasteaeda, kooli ja paljudel siin elavatel inimestel ei ole kodudes korralikku kanalisatsiooni ja joogivett.

Lasteaed-alkkooli maad on vald riigilt taotlenud korduvalt ja iga kord on RMK käest saadud eitav vastus. Meie vaatenurk on, et see maa tuleb anda lasteaed-alkkooli jaoks ja kui RMK püüab siin veenda ministriumit, et lasteaed ei sobi metsa, siis kus oleks

parem alustada loodushariduse andmist kui mitte kodu lähedal asuvas koolis, mis asub metsatukas?

Kool väärtustaks metsa

RMKle tahaks veelgi ühe suure kivi kappasaaeda visata: sealsamas metsas on tehtud RMK teadmisel umbes viie hektari ulatuses lageraiet. Vaatepilt ei ole ilus – kannud püsti ja oksarisu kõikjal vedelemas. RMK vähendab oma metskondade arvu ja on ebatõenäoline, et keegi enam kunagi jõuab sinna metsa hooldama. Selle maalapi lähedal, kuhu lasteaed plaaniti, on pidevalt spontaanselt tekitatud prügilat. Lasteaia ja kooli olemasolu distsiplineerib kodanikke, kes tulevad metsa lagastama. Paari aasta pärast on Tammistes umbes 2000 elanikku. Kahjuks puudub siin tegevus nii noortel kui vanadel.

Probleem on linnaliinibusside sõidugraafikute ja marsruutidega – kaugemate külade lapsed ei saa osaleda Taali koolis huvialaringides. Peale kella 15 enam bussi ei tule ja lapsed peavad ise vaatama, kuidas koju saavad.

Lühidalt

Valitsusliit toob säästueelarve Riigikogu ette

Rahandusminister on valitsusliidu eestseisuse koosolekul andnud ülevaate kokkuvõtteid ja koostamise seisust.

"Valitsusliidu eestseisus otsustas, et käpimisse peavad kõik ministeeriumid suhtuma ühtviisi vastutustundlikult ja 7-9% ulatuses tuleb kulud ka realselt kokku tõmmata. Praegu on just aeg, kui kokkuvõtteid ei tule mitte ainult rääkida, vaid seda tuleb ka tegudega tõestada," rääkis Reformierakonna fraktsiooni esimees Keit Pentus.

Valitsus on otsustanud, et säästueelarve kokku pannud valitsus esitab selle kohe ka Riigikogule. "Selguse saamine on praktiline mitmes mõttes. Riigikogu peaks jõudma negatiivse lisaelarve vastu võtta enne suvepuhkusele minekut," lisas Pentus.

Keit Pentuse sõnul otsustati valitsusliidu eestseisuses erand teha vaid kaitseministeeriumile. "Kaitsekulutuste osas oleme võtnud rahvusvahelise kohustuse, sellest lahitiitlemine võiks minna mitmes mõttes liiga kalliks. Kaitsekulutuste osakaal SKP-st väheneda ei tohi, sellega olid ka meie partnerid nõus."

Karin Kalda

Lasteaiakohad või Kalevipoe?

2009. aastani on veel aega, kuid järgmise aasta linnaeelarve koostamine on juba lahti läinud. Kuidas jaguneb Tallinnas raha olulisemate ja suuremate valdkondade vahel, peaks praeguseks suuresti juba paigas olema. "Teede-ehituse kõrval peaks Tallinn kindlasti palju rohkem panustama ka lasteaedadesse ja uute lasteaikohade loomisesse," arvas Riigikogus rahanduskomisjoni kuuluv Keit Pentus. "Sõnades on linnajuhid küll palju rääkinud sellest, et uusi lasteaikohaid tuleb luua, aga olukord ise pole grammigi paremaks läinud. Järjekorrad lähevad aasta-aastalt ainult pikemaks, söimekohtade puudus pole kolme aastaga vähenenud." Keit Pentuse sõnul on linnaeelarve suurus mõne aastaga küll sisuliselt kahekordistunud, aga lasteaedadele suunatav raha püsib ikka samas suurusjärgus. "Kalevipoja kuju merre panemine on küll vaimukas idee, aga selleks planeeritava 60 miljoni eest saaks ehitada kaks suurt lasteaeda või laiendada olemasolevaid eri linnaosades asuvaid lasteaedu 15 söimerühma võrra. Vastutustundlik linnavalitsus peaks kindlasti eelistama uusi lasteaikohaid Kalevipoja kujule."

Kadri Penjam

Eesti tulumaksusüsteem jääb ettevõtjasõbralikuks

Riigikogu kinnitas tulumaksuseaduse muudatused, millega ettevõtete kasumi maksustamine muudeti Euroopa Liidu õigusaktidele vastavateks. Riigikogu rahanduskomisjoni esimees Jürgen Ligi kinnitab, et ettevõtjasõbralik tulumaksusüsteem jääb ka edaspidi Eesti eeliseks.

Juba aastaid on teada, et Eesti ettevõtete tulumaksusüsteemi muudetakse aastaks 2009. Aastaid on otsitud lahendusi, kuidas Eesti süsteemi eelised muutmisele siiski säilitada – investoritele ja majanduse arengule on see väga soodne. Nüüdseks on valik tehtud, nii et süsteemi eripära säilib, kuid vaieldavad kõrvaldatakse. Põhiline muudatus on tulumaksu maksimaalne lahtisidumine dividendist.

Aruandlus lihtsamaks

Jürgen Ligi kinnitusele tekitasid Euroopa Liidu nn ema- ja tütarettevõtte direktiivi tõlgendused kahtlusi meie ebatraditsioonilise maksustamise suhtes, kus tulumaksu kogutakse alles kasumi jaotamise korral, ja me andsime Euroopa Liiduga liitumise eel lubaduse probleemid kõrvaldada.

"Maksuperioodiks saab ettevõtete tulude maksustamise edaspidi aasta, välja arvatud erisoodustused, mis on seotud palgaaruandega," sel-

Kokkuvõttes saame pikka-otsingute järel väga hea tulumaksulahenduse, mida eksperdid kiidavad, konkurendid aga kiruvad.

gitas Ligi. Dividendi maksustamisele liidetakse kingituste, annetuste, vastuvõtukulude ja ettevõtlusega miteseotud kuludega seotud tulumaks. Äriühingu tasemel maksustatakse ka likvideerimisjaotised, kapitali vähendamisel ning tagastamisel/tagasiostmisel saadud tulu.

Juriidiliste etteheidete vältimiseks ning eelarvelünga vähendamiseks võetakse edaspidi kasutusele avansilised maksed. Nende suuruse aluseks on kolme eelmise aasta keskmise maksukohustus. 2009. aastal on ette nähtud 3 makset igaüks 25% sellest, edasi kaks (1/3) ja lisaks 1 lõplik (vt lisa).

"See tundub esmapilgul ebameeldiv, kuid saab osaks arvestuslikult vaid 10% ettevõteteist, vähendab aruandlust ning lükkab maksukohustust veelgi edasi. Alla 30 000 krooni avansimaks ei pea maksma, samuti saab juhul, kui eelmiste aastatega võrreldes on olukord halvenenud või dividendiplaani pole, maksuametiga avansist vabanemise üle kokku leppida," rääkis Riigikogu rahanduskomisjoni esimees.

Topeltmaksustamine kaob

Kaob kuni 15% osalusega mitteresidendi topeltmaksustamine. Ühtlustatakse ettevõtte ja mitteresidentist püsiva tegevuskoha maksustamist. Väiksemaid muutusi on veel. Endiselt ei teki maksukohustus kasumi tekkel, vaid seoses selle jagamisega. Rahvusvahelistel ettevõtetel kaob ära mitu topeltmaksustamise võimalust. Suletakse võimalus kasutada maksu-auguna ettevõtte likvideerimist. Mitteresidentide makstud litsentsitasudelt ei peeta enam maksu kinni.

"Kokkuvõttes saame pikkade otsingute järel väga hea tulumaksulahenduse, mida eksperdid kiidavad, konkurendid aga kiruvad," lausis Jürgen Ligi kavandatavaid maksumuudatusi kommenteerides.

Karin Kalda

Jürgen Ligi: Eesti tulumaksusüsteem on pälvitud järgijaid.

Puust ja punaselt

majandusaasta on kalendriaasta

rida	kuupäev	makse/maks	summa	maksumäär
1	10.03.2009	2009 arvatud I avansiline makse	1/4 2006, 2007, 2008 keskmisest maksustatavast summast	20%
2	10.07.2009	2009 arvatud II avansiline makse	1/4 2006, 2007, 2008 keskmisest maksustatavast summast	20%
3	10.10.2009	2009 arvatud III avansiline makse	1/4 2006, 2007, 2008 keskmisest maksustatavast summast	20%
4	10.03.2010	2009 arvatud IV avansiline makse	1/4 2006, 2007, 2008 keskmisest maksustatavast summast	20%
5	1.07.2010	2009.a.tulumaks	lõplik 2009.a maksu tasumine/ tagastamine (arvesse võetakse üksnes 2009 a tasutud avansse)	20%
6	10.10.2010	2010 arvatud I avansiline makse	1/3 2007, 2008, 2009 keskmisest maksustatavast summast	19%
7	10.03.2011	2010 arvatud II avansiline makse	1/3 2007, 2008, 2009 keskmisest maksustatavast summast	19%
8	1.07.2011	2010.a.tulumaks	lõplik 2010 a maksu tasumine/ tagastamine (arvesse võetakse üksnes 2010 a tasutud avansse)	19%
9	10.10.2011	2011 arvatud I avansiline makse	1/3 2008, 2009, 2010 keskmisest maksustatavast summast	18%
10	10.03.2012	2011 arvatud II avansiline makse	1/3 2008, 2009, 2010 keskmisest maksustatavast summast	18%
11	1.07.2012	2010.a.tulumaks	lõplik 2011 a maksu tasumine/ tagastamine (arvesse võetakse üksnes 2011 a tasutud avansse)	18%
12	10.10.2012	2012 arvatud I avansiline makse	1/3 2009, 2010, 2011 keskmisest maksustatavast summast	18%

tulumaks 2009.a kohta
tulumaks 2010.a kohta
tulumaks 2011.a kohta
tulumaks 2012.a kohta

kalendriaasta
maksustatava summa arvutus sisaldab uue süsteemi järgi arvatud vastava aasta lõpliku maksustatavat summat

Riigikogu liikmete arv võib väheneda

Riigikogu fraktsioonid arutasid märtsis parlamendireformi, mille eesmärk on muuta parlamenditöö tõhusamaks.

Väljapakutud reform põhineb kolmel sambal. Esiteks sarnaste vastutusvaldkondadega Riigikogu alaliste komisjonide töö tõhusamaks muutmine komisjonide liitmise läbi.

Hinnanguliselt saaks liita majandus- ja maaelukomisjoni, riigikaitse- ja väliskomisjoni ning põhiseadus- ja õiguskomisjoni. Ülejäänud komisjonid (rahanduskomisjon, ka haridusvaldkonda kattev kultuurikomisjon, keskkonnakomisjon ning sotsiaalkomisjon) jätkaksid praegustel alustel.

Soome eeskujul võiksid valitsuse liikmed samaaegselt olla ka parla-

Vaade Riigikogu saali.

mendi liikmed ning kuuluda sarnaselt ülejäänud parlamendi liikmetega fraktsioonidesse. Teisisõnu saaks ministriks edaspidi vaid rahva mandaadiga parlamenti valitu.

Kolmandaks võiks parlamendiliikmete arvu vähendada 81 saadikuni: Riigikogu liikmeid jääb 69, neile lisandub 12 ministrit. Parlamendiliikmete arvu vähendamise esmaseks eelduseks on esimeses punktis toodud alaliste komisjonide liitmine, funktsioonide ümbervaatamine ning nende arvu vähenemine, sest komisjoni töö- ja kriitikavõimele tagamiseks on tarvilik teatud minimaalne saadikute arv.

Reformi läbiviimine eeldab põhiseaduse muutmist. Uue korra kohaselt valitaks esimene Riigikogu aastal 2011.

Pensionid on taas tõusnud

1. aprillil täitusid kolmandiku Eesti elanike ootused, kui suurenesid ligi 380 000 pensionäri sissetulekud.

Madalad pensionid on olnud läbi aastate üks riigi suurimaid muresid. Olukord, kus meie eakate igakuine sissetulek kasvas vaid killukese haaval, ei olnud selgelt vastuvõetav. Aasta tagasi leppis valitsus üksmeelselt kokku, et nelja aastaga peavad pensionid kahekordistuma.

Pensionitõusu tagab tugev majandus

Eesti majanduse edu on taganud paljudele pensionäridele kasvu, kuid tõus ei ole piisavalt peegeldunud pensionites. Seda ei võimaldanud ka kehtinud pensionite indekseerimise süsteem, sest pensioniindeks arvestati seni võrdset pooleks tarbijahinnaindeksi kasvust ning sotsiaalmaksu laekumisest. Süsteemi muudeti, kuna olukord polnud rahuldav.

Selle aasta 1. aprillist hakkas kehtima uus pensionite indekseerimise süsteem. See tähendab, et 80% ulatuses sõltub pensionite arvestamise indeks laekunud sotsiaalmaksust ehk sellest, kui palju on palgad tõusnud. 20% sõltub tarbijahinnaindeksi kasvust. Nüüdsest astub pensionite jätkuv tõus ühtsemat sammu palgade kasvuga riigis. Samuti suureneb edaspidi senisest rohkem pensioni baasosa. See on ainuke osa pensionist, mis on kõigile pensionisaajatele võrdne. Nii tõusevad ka kõige madalamad pensionid.

Sotsiaalminister Maret Maripuu: "Aktiivsed ja ettevõtlikud eakad on Eesti ühiskonna rikkus. Nagu iga laps ja lapselaps vajab vanavanema nõu ja eeskju, nii vajab ka ühiskond vanema põlvkonna tarkust. Usun, et pen-

Pensionite uued suurused		
	Enne	Alates 1. aprillist
Rahvapension	1573	1913
Pensioni baasosa	1373	1670
Pensioni aastahinne	54	65
Vanaduspension (staaži 15 aastat)	2190	2675
Vanaduspension (staaži 30 aastat)	3006	3650
Vanaduspension (staaži 40 aastat)	3551	4300
Vanaduspension (staaži 44 aastat)	3769	4560

sionite jätkuv tõus suurendab meie eakate kindlustunnet ja soovi ühiskonna elus aktiivselt kaasa tegutseda."

Sotsiaalmaksu laekus mõõdund aastal 25,34% võrra rohkem kui 2006.

aastal. Tarbijahinnaindeks kasvas eelmisel aastal 6,6% võrra.

Maksuvaba tulu suureneb

Maksuvaba tulu suurus on 2008. aas-

Pensionipõlves jääb ajalehtede lugemiseks rohkem aega.

tal 27 000 krooni ehk 2250 krooni kuus. Sellele lisaks on pensionäridele ette nähtud täiendav, 36 000 krooni aastas ehk 3000 krooni kuus, maksuvaba tulu. Järelikult on 2008. aastal mittetöötava pensionäri kuni 5250-kroonine pension tulumaksuvaba. Ainult seda summat ületav osa maksustatakse 21%lise tulumaksuga. Maksuvaba tulu on 2009. aastal 2500 ja 2010. aastal 2750 krooni kuus ja tulumaksu määr väheneb igal aastal 1 protsendi võrra, olles aastal 2011 vaid 18%.

Reimo Nebokat

[LUGEJA KÜSIB]

Taavi Rõivas: Pensionikasv jätkub

Neli korduma kippuvat küsimust. Vastab Riigikogu liige Taavi Rõivas.

Riigikogu muutis 1. aprillist pensionide arvutamise korda, mida tähendab see pensionäride jaoks?

Seadustati pensionide kiirem kasv. Iga aasta 1. aprillini kasvab pension maksimaalsel võimalikul (loe: riigile maksimaalselt jõukohasel) määral. Käesoleva aasta kasv on keskmiselt 22% – baasosa kasvab natuke rohkem, aastahinne natuke vähem.

Pensioni baasosa on nüüdsest 1670 krooni ja aastahinne täpselt 65 krooni. 44aastase staaži juures on pensioni suuruseks 4560 krooni.

Kui suure osa sellest kasvust sööb ära inflatsioon ehk elukalliduse tõus?

Kõige negatiivsema ennustuse järgi

on 2008. aasta inflatsioon 9% – lihtne tehe 22%-9% ütleb, et iga pensionäri ostujõud kasvab 13% võrra. Järgmisel aastal kasvavad hinnad 5,4% ning pensionitõusu mõju pensionäride ostujõule on suurem.

Usun siiski, et suvine prognoos on optimistlikum ning inflatsioon ka mõnevõrra väiksem. Ka Euroopa Komisjon, Rahvusvaheline Valuutafond ja mitmed pangad on rahandusministeeriumist optimistlikumad. Riik peab alati arvestama kõige negatiivsema stsenaariumiga ning seda rahandusministeerium ka teeb. Olles valmis halvima, ei jää me häta ka siis, kui tegelikkus on ilusam.

Kas paralleelselt pensioniga tõuseb ka tulumaksuvaba määr?

Loomulikult. Riigikogus valitseb konsensus küsimuses, et vanaduspension peab olema maksuvaba.

Taavi Rõivas kinnitab, et pensionitõus on seadusega paigas.

Uus majandusprognoos viitab võimalusele, et riigielarve tulud ei laeku oodatud ulatuses. Mil määral mõjutab see pensionide suurust?

Isegi kui ennustus alalaekumisest vastab tõele, siis pensionid jäävad varem kavandatud tasemele. Pensionitõus

on seadusega paigas ning seda ei muudeta.

Küsi lisa:

Taavi Rõivas
511 9799
taavi@reform.ee
www.taaviroivas.ee

Lissaboni lepe hoiab ELi tugevana

Riigikogu on heaks kiitmas Lissaboni lepet, mis muudab Euroopa Liidusisesed asjatoimetused efektiivsemaks ja nüüdisaegsemaks. Kehtib ju praegu veel hulk kordi, mis töötati välja kuue liikmega organisatsioonile, kuid 27 ja võimalik, et mõne aasta pärast rohkem kui 30 liikmega organisatsioonile enam hästi ei sobi. Seetõttu võtaks Lissaboni lepe argumendi ära neilt ELi edasise laiendamise vastastelt, kes on seni pugenud ettekäände taha, et EL pole rohkemateks liikmeteks organisatsiooniliselt valmis.

Ühehäälsus on oluline

Mida siis Lissaboni leping võrreldes praeguse olukorraga muudab? Esimajoonese võimaldab see suurendada Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlamendi tegevuse tõhusust. Nii laiendab leping nende valdkondade arvu, kus otsuste vastuvõtmiseks pole vaja konsensust, näiteks võitlus kliimamuutustega, energiaturvalisus, humanitaarabi eraldamine. Neis ja veel ligi 40 valdkonnas saab otsuseid teha edaspidi kvalifitseeritud hääleteenamusega ehk seda peab toetama 55% liikmesriikidest, kes esindavad vähemalt 65% Euroopa Liidu elanikest. Et vältida olukorda, kus mõned kõige suurema elanikearvuga liikmesriigid saaksid tõkestada otsuste vastuvõtmist, on ette nähtud, et blokeeriva vähemuse peavad moodustama vähemalt neli liikmesriiki. Ühehäälsuse nõue jääb aga jätkuvalt kehtima maksu-, välispoliitika-, kaitse- ja sotsiaalkaitse küsimustes. See uus süsteem jõustuks 2014. aastaks.

Välispoliitika ühtsemaks

Üks olulisemaid ELi ülesandeid on Euroopa huvide ja väärtuste edendamine maailmas ning selleks on vaja võimalikult ühtset välis- ja julgeolekupoliitikat. Lissaboni lepe tugevdab seda ELi välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ametikoha loomisega, kes on ühtlasi ka Euroopa Komisjoni asepresident, ning ELi välisministrite loomisega. Välispoliitika kõrge esindaja ülesanne on ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika juhtimine ning temast saab ELi välisministrite nõukogu esistuja.

Euroopa turvalisust suurendab Lissaboni lepe solidaarsusklausliga, mille kohaselt on liikmesriigid kohustatud andma abi kõigi enda käsutuses olevate vahenditega teisele liikmesriigile, kes langeb oma territooriumil relvastatud kallaletungi ohvriks, teda tabab terrorirünnak, juhtub loodusõnnetus või inimtegevusest põhjustatud õnnetus.

Ka pärast Lissaboni leppe jõustumist jääb Euroopa Liit riikide liiduks ega muutu liitriigiks ning Lissaboni lepe peaks meeldima ka euroskeptikutele, sest esmakordselt reguleeritakse ELi aluslepinguga vabatahtlikku ELi väljaastumist ehk iga liikmesriik võib otsustada oma põhiseadusest tulenevate nõuete kohaselt ELi välja astuda.

Urmas Paet,
välisminister

Lühidalt

Saaremaa ralli korraldajad jõudsid Lümändaga kokkuleppele

Saaremaa ralli korraldajate ja Lümända valla külade esindajate kohtumisel jõuti kokkuleppele, et 41. Saaremaa ralli läbib ikkagi ka Lümända teid.

Oma 1. aprilli otsusega keelas Lümända vallavalitsus, viidates külavanemate vastuseisule, valla teede kasutamise ralli tarbeks. "Jõudsime kokkuleppele ja loodetavasti toimub ralli plaanitud mahus ka Lümändas," ütles pärast kohtumise lõppu ralli direktor Toomas Sepp. Külavanemad on varasemalt kurtnud probleeme peamiselt teede taastamise ja pealtvaatajatega. Sepa sõnul vaadatakse need valupunktid uuesti üle.

Lümända vallavalitsuse keskkonnaspetsialist Lea Isup ütles, et ralli korraldajate ning valla ja Kotlandi, Karala, Koimla ja Leedri küla esindajate kokkusaamine möödus igati rahulikus ja mõistvas õhkkonnas. Isupi sõnul on kohalikud alati nõus ja valmis rallikorraldajatega koostööd tegema, kuid mõned tingimused peavad siiski olema täidetud. "Teed peavad olema korras ning probleemid pealtvaatajatega lahendatud," loetles Isup.

Veel ütles valla keskkonnaspetsialist, et valla esindajatel on korraldajatele palve paigaldada katsete toimimise paikadesse ka välikäimlad. "Kui korraga on ikka tuhat inimest koos, siis kuhu nad lähevad? Paratamatult minnakse kellegi aeda," nentis Isup. Keskkonnaspetsialisti kinnitusele tehakse vallavalitsusele kokkusaamise protokollil alusel ettepanek oma otsus ära muuta. „Ralli ära nüüd küll ei jää,” oli Isup optimistlik.

Oma Saar

FOTO: INTERNET

Haapsalu Toomkiriku kell läks vanaduspuhkusele

Aprilli keskpaigas lasksid meistrimehed korruse jagu allapoole Haapsalu piiskopilinnuse vahitorni sajan-ditevanuse tornikella.

1689. aastal valatud kell tornist minema ei pääse, vaid jääb eksponeeritud oma praegusesse paika korruse madalamale. Töömehed viinasid üles ka uue kirikukellade komplekti.

Kellad tellis Haapsalu Püha Johanne kogudus ja nende paigaldamise eest hoolitseb Toomas Mäevälja orelitöökoja Tallinnast.

Saksamaal valatud uued kellad kaaluvad 370 kg ja 270 kg, kuid paigaldaja Toomas Mäevälja uskus, et kellade tornisaamisega probleeme ei tule.

Lääne Elu

Linnapea Urve Tiidus peab Saaremaa suurimaks väärtuseks merega seotud elulaadi.

Vana merelinn jääb nooreks!

Investeeringutest Saaremaa merekultuuri ja kodanike heolule panustamisest räägib Kuressaare linnaapea Urve Tiidus.

Kuressaare saab mais 445 aastaseks. Justkui aastaid juba piisavalt, kuid linna nägu on läinud järjest nooruslikumaks. Kes mäletab taasisesisvumisaja eelset Kuressaaret, võib mälu esile manada, milline nägi välja näiteks linna mereäär. Ei näinud väljagi, vaid oli üks roostiku ja muda mülgas. Esimeste euroinvesteeringute toel tehti suur tükk mererannast korda, puhastati merevee keskkonnareostus, rajati jahisadam, hiljajärgu sai valmis ligi seitsme kilomeetri pikkune jalgrattatee, ran-

napromenaad, laiendati jahisadama kaid. Mis hoopis olulisem- kõige sellega loodi konkurentsieelised linnale pikemaks ajaks.

Puhkajate paradisi

Omaavalitsuse investeeringud infrastruktuuri tehakse ikka perspektiivitudega. Igatahes Kuressaare mererand muutus kõige sellega korrastatud keskkonnaks, tervise- ja sportimissõbralike inimeste populaarseks ajaveetmise paigaks. Ühtlasi anti tõsine tõuge turismimajanduse hoogsa arenguks. Kuressaare oma seitsme spaahotelliga on andnud tervele Saaremaale rahvapärase hüüdnime "saaremaa". Majandusharu, mille kaubaks on tervis, nooruslikkus, hea enesetunne ja energia taastamine, on tõusuteel kogu maailmas. Kuressaare ettevõtjad on Eesti mastaabis nn. wellness ehk heolule spadega kindlasti pa-

rimad. Kuressaare linnal on pikk merepiir. Ettevalmistusfaasis on mitu projekti, mis kohendavad jätkuvalt linna mereäärset infrastruktuuri ja ühtlasi muudavad selle veelgi elamisväärsemaks. Head suhted lõunanaabrite lätlastega peaksid tootma ühe püüetava koostööprojekti, millest saa-

Kuressaare ettevõtjad on Eesti mastaabis nn wellness ehk heolule spadega kindlasti parimad.

vad rõõmu kõik Kuressaare merelembesed lapsed ja külalised.

Panustatakse merekultuuri

Üle aastakümne vaba turumajanduse tingimustes stabiilsetes poliitilis-

tes oludes elanud Kuressaare jätkab oma merelinnastatuse tugevdamist. Mais, linna sünnipäeval, sõlmib linn sõpruslepingu Eesti Mereväe uue miinijahtija "Admiral Coheni" meeskonnaga. See on vägagi sümbolne akt. See ütleb, et siin tahetakse hoida ja edendada merekultuuri, millel on Saaremaal sügavad ja põnevad juured. Just sellepärast on Kuressaare Spordikoolis purjetamise eriala, sellepärast toetab linn paljude muude spordialade kõrval ka surfamist ja mõtleb koos Saaremaa Merispordi Seltsiga, kuidas talletada ja säilitada tulevastele põlvetele merekultuuri traditsiooni.

Kõik need, kelle südames on koht mere jaoks, on oodatud augusti esimesel nädalalõpul Kuressaare Merepäevadele, mis sel suvel saavad veelgi uuema ja huvitavama kuue.

IETI

Tegus Orissaare on tuntud oma ühtsuses

Orissaare on heaks näiteks sellest, kuidas ka väikestes asulates võib palju huvitavat toimuda.

Orissaare on väike, kuid toimekas asula Saaremaa idarannikul Väikese väina kaldal. Aegade jooksul on temast välja kujunenud nii kohalike saarlaste kui ka Saaremaa külaliste jaoks omamoodi Saaremaa värav. Loomulikult kehtestab selline staatus ka omajagu kohustusi lisaks. Meil on hästi arenenud infrastruktuur ja loomulikult ka tubli ning toimekas omavalitsus.

Üheks asulat ühendavaks sündmuseks on meil igal aastal augusti lõpul toimuv jalgpallipäev, kus mitu aastat järjest on kohalike reformikate vastaseks olnud asula päästetust. Alati on kohal ka Riigikogu saadikud ja viimati mängis platsil kaasa

Orissaare noored osalevad aktiivselt ka laulu- ja tantsupeol.

keskkonnaminister Jaanus Tamkivi.

Oluline meeskonnatöö

Vald areneb jõudsalt, olgu selle märgiks möödunud aastal avatud uus

spordihoone või järjest laiemat tähelepanu saavutav Maasilinn.

Oleme oma eesmärgiks seadnud elu kaasajastamise koduvallas. Siia kuulub kindlasti nii haridus, kultuur,

sport, sotsiaalvaldkond kui ka laiemalt terve elukeskkond kogu Ida-Saaremaal. Tihe sidemed oleme loonud naabervaldadega, koostöö ulatub ühisest tuleviku kavandamisest vallapiire ületavate noorteüritusteni.

Panustatakse tulevikku

Möödunud aastal kirjutatud projekt noorte vaba aja veetmise mitmekesistamiseks peaks rakenduma tänava, hõlmates laste mänguväljakut ja noorte skatepargi ehitust, mida oodatakse pikisilmi. Arendamist vajavad veel noortekeskus ja terviserajad, et anda igapäevasele võimalus ka tervislikuks vaba aja veetmiseks. Siinkohal loomulikult ootame tuge riigilt, sest projektid on mahukad ja oma jõud sinna üksi peale ei hakka.

Aarne Põlluäär

Kärdla kehastub üheks päevaks kohvikupealinnaks

Hiumaa turismiliidu üks töökaid tegelasi ja Kärdla kohvikutepäeva projekti-juht Ere Naat räägib, miks tuldi mõttele korraldada eelmisel aastal kõvasti poolehoidu leidnud kohvikutepäev selgi aastal.

3. augustil avavad Kärdlas taas uksed 15 ühepäevakohvikut, paikades, kus igapäevast kohvikuid ei tegutse, ning kohvi pakuvad inimesed, keda olete harjunud nägema teistsuguses rollis. Päev saab piduliku alguse hommikul kell kolmveerand üksteist linna keskvaljakul, kus puhkpillihelide saatel jagavad esimese kohviportsjoni linna- ja isiklikult ja põllestega preilid jagavad kohalolijatele värsket kohvi. Seejärel suundutakse suurele jalutuskäigule mööda Kärdla tänavaid, avastama aiasopikestesse ja hoovidesse peitunud kohvikuid.

Palju huvitavat tegevust

Nii näiteks saate oleskleda Kärdla ran-napargis pehmetel sohvadel ja tugitoolides, doominot mängida ning arutleda kohvikunime lingvistiliste varjundite üle: kas Tee Välja! vihjab võimalusele kaaskülalastajatelt pirukat norida või asukohale trassi kõrval? Juhul kui kohvikultuur tundub liialt vaba ja reglementeerimata – sisenege Kabinetti, täitke blankett ning teie kohvi-soov võetakse linnaametnike poolt menetlusse. Ihkate Istanbuli – aga palun, Café Orientale toob türgi kohvi ja Mustafa muhvinid koju kätte ning ta-

FOTO: ERAKOGU

Selgi suvel saavad kohvinautlejad Kärdlas oma meelisojki nautida.

bate end korraks kõhklemas, kas teile vaatavad vastu mustad Suleika silmad või on see turbani serva alt piiluv naabrimees. Kokku on täpselt 15 kohvikut – ja vähemalt 15 ja rohkemgi veel erinevat elamust, iga kohvik omamoodi hõrgutiste ja emotsioonidega. Muide, Hiumaa Kultuuripärl 2007 preemia anti Kärdlas avatud 15

ühepäevakohviku eest Hiumaa turismiliidu esindajatele.

Ood kohvile

Kel tahtmist, saab kohvikusse minna oma tassiga, mis valminud kohvitaside maalimise töötoas (avatud kella kaheteistkümnest viieni Kunstiklaees). Pealelõunal kella kolmest rää-

gib Riina Kuusik Gahwa kohvikus, mida kujutab endast õiglane kaubandus ehk mille poolest ühepäevakohvikutes pakutav kohv on "õiglasem" kui tavaline kohv. Vääriline finiš kohvikutepäevale saabub õhtul kell kaheksa Rannapaargus, kus sabakuues Jaanus Rohumaa kureerimisel tehakse pildiline tagasivaade toimunule ja tunnustatakse osalejaid. Muusikalise punkti panevad Ahti Bachblum klaveril ja Bonzo (vokaal), kelle esituses kõlab improvisatsiooniline jazz. Piletid sellele spehtaaklile on saadaval Hiumaa Muuseumist ja üksnes eelmüügist.

See üritus on pilguheit Kärdla linna kultuurikihtidele läbi kohvilähkrite traditsiooni objektiivi.

Aga ikkagi, miks taoline "kohvikutejant" üldse aset leiab? Kindlasti võib öelda, et see üritus on pilguheit Kärdla linna ajaloo- ja kultuurikihtidele läbi kohvilähkrite traditsiooni objektiivi. Ja loomulikult on kohvikutepäev muu hulgas kummardus sellele armastatud joogile, mida tuntakse kohvi nime all. Eelkõige on kohvi pakkumine ja joomine aga sotsiaalne rituaal – ühelt poolt külalislaskuse väljendus, teisalt ettekäändega tulla kokku, suhelda ja end lihtsalt mõnusalt tunda. Ja ei tasu unustada, et sellel päeval oleme kõik osalised ühes mängus – kohvikute mängus –, meid seob mängulust ja ehe rõõm, et saame kaasa lüüa milleski toredas. **ET**

Lühidalt

Haapsalus avati noortekodu

Märtsis avas sotsiaalminister Maret Maripuu Haapsalus sotsiaalkorteritega noortekodu, mis valmis Eesti Vabariigi ja Saksamaa populaarse meelelahutaja Dieter Thomas Hecki toetusel.

Sellega on lõpuks täitunud 15 aasta pikkune unistus. Noortekodus said omaette toa 12-14 lastekodu last, kes muidu oleksid vanuse tõttu sunnitud lastekodust lahkuma. Hetkel ei ole neile noortele muud kohta, kui suletud, vaimse puudega haigetele mõeldud hooldekodud. Uues hoones võimaldatakse noortele nii elamisvõimalust, meditsiinilist hoolitsust kui ka edaspidiseks toimetu-

FOTO: ARVO TARMULA

lekuks koolitusi ja ametiväljaõpet. Sotsiaalminister Maret Maripuu soovis uue kodu elanikele pealehakkamist. "Perena koos elamine tähendab üksteise aitamist ning oma rõõmude ja murede jagamist. Hea tahe ja soov toime tulla on kõige tähtsam, küll siis ka kõik laabub," ütles Maripuu.

Silmapaistev osa selles, et Grit Jordani Ühing, mille eestvedaja on Dieter Thomas Heck, Haapsalu noortekodu rajamist toetama tuli, on Tallinna lastekirurgil, MTÜ Eesti Seljaajusonga ja Vesipeahaigete Seltsi esindajal dr Ann Paalil.

Reimo Nebokat

Uus seadus võib Haapsalust teha kasiinovaba linna

Uue hasartmänguseaduse jõustumisel tuleval aastal võib Haapsalus avatuks jääda ainult üks kasiino ning sedagi vaid 2010. aastani.

Uue seaduse kohaselt peab 1. jaanuarist 2009 olema igas kasiinos vähemalt 20 mänguautomaati, kahe aasta pärast aga 40, kuid ainus üle 20 mänguautomaadiga kasiino Haapsalus on praegu Grand Prix, kus neid on kokku 23.

Uue seaduse jõustumisel hakatakse uksel kontrollima ja kirja panna ka kasiinokülastajaid ning see tähendab lisakulu kasiinomanikele: andmebaasi süsteemi muretsemist ja enamasti töötajad.

Eesti Hasartmängukorraldajate Liidu tegevdiriitori Tõnis Rüütlil sõnul käib väikestele kasiinodele uus hasartmänguseadus selgelt üle jõu ning nii ongi praegu võetud suund väiksemate saalide sulgemisele.

Haapsalu aselinnapea Talis Vare usub, et kasiinod ei tohiks olla Haapsalu linnapildis domineerivad, kuid tema sõnul ei saa ka öelda, et neil pole üldse kuurortlinna kohta, kuid piirangud on siiski vajalikud.

Lääne Elu

Lihulas käib vilgas tegutsemine suve ootuses

Ajal, mil noortele üha rohkem korraldatakse, et neil on kõik teed valla ja ükski maakonna- ega riigipiir ei peaks neid kinni hoidma, tekib väiksemates asulates olukord, kus lennukad noored kõik pesast välja lendavad.

Reformierakonna liige ja Lihula kultuurimaja juhataja Tiina Lobja peab seda suureks probleemiks ja näeb ainsa võimalusena muutust riigi tasandil. "Kurb on tõdeda ja hirmuga mõtleme sellele, et noori jääb üha vähemaks, kuid paraku on see väikeste kohtade traagika," sõnab Lobja. "Järgmiste valimiste ajal võib olukord veel hullem olla, sest teotatellised ja mõtlevad inimesed põgenevad perspektiivitutest kohtadest," tõdeb Lobja. Tegus naine näeks ainsa lahendusena haldusreformi.

Eesrindlik Reformierakond

Reformierakond tegutseb Lihulas enastalgavalt olukorra paremaks muutmise nimel ja tänu sellele on saadud ka suur rahva toetus. "Sellel aastal suurenes meie liikmeskond tublisti ja hu-

FOTO: PRESSIFOTO

Tiina Lobja on rahul Lihula arengu ja kultuurieluga.

vilisi on veelgi," on Lobja rahul inimeste huvitatusega oma kodukoha nimel tegutsemisest. Kuna Reformierakond oli pikka aega võimul, suudeti tänu kohalikele liikmetele ja headele sõpradele erakonna Riigikogu fraktsioonist käima lükata mitu huvitavat ja väga vajalikku projekti Lihulas. Kultuurimaja esinaine toob näiteks turismiarenduse Lihula linnusemäel, katlamaja ülemineku kohalikele bioküttele, uue raamatukogu ehitamise ja sotsiaalhoolekandekeskuse arenduse. Uus raamatukogu asub Li-

hula Kunstide Majas, milles on ruumid ka Matsalu loodusfilmifestivalile ja Terra Maritima turismiühingule. Täna aga on hoopis uued mured. Eesti Post koondab kontoreid ja bussiliinid võetakse käigust ära. Külades jääb lapsi järjest vähemaks, väikekoolid tuleb sulgeda. On tekkinud olukord, kus maainimene läheb maalt linna, seal on tööd ja leiba.

Segadused volikogus

Lobja tunnustab ka kohalike entusiasmiga, kes on palju piirkonna heaks ära tei-

nud. "Näiteks tänasel valitsusel pole väga vajagi mõelda kohalikele probleemidele, sest kõik on ära tehtud," räägib Lobja. Siiski on Lobjal visata kivi ka kohaliku omavalitsuse kapsaada. "Võib tekkida küsimus, miks me täna ei ole koalitsioonis, ent ma ütlen jumal tänatud selle eest," tunnustab Lobja. "Kui koalitsiooni läbirääkimistele sõbrad Rahvaliidust ilmusid ebakaines olekus, võite siis arvata, mis toimub meie volikogus praegu," möönab Lobja kahetsusega.

Samas soovib ta avaldada tänu Riigikogu Reformierakonna fraktsiooni liikmetele, kes külastasid Läänemaad ja sealjuures astusid läbi ka Lihulast. "Kosveded tunnid olid konstruktiivsed, harivad ja lahedad. Ootame neid ikka ja jälle," sõnab Lobja.

Kuigi võib tunduda, et Lihula on kuidagi vaikselt jäänud, pole see nii. Nimelt korraldatakse suvel, 14.-17. augustini Lihula eestvedamisel ja kogu maakonna toel ülemaailmse läänlaste kokkutuleku raames suured pidustused. Terve maakond pidutseb, spordib, tuleb kokku, peab laatasid, teeb käsitööd ja ootab külla kõiki läänlasi ja muid Läänemaa sõpru üle Eesti ja maailma. **ET**

